

ELOFIZETÉS
 ARADYBAN ÉS VIDÉKEN
 Egy évre ... 180 Lei.
 Három évre ... 500 Lei.
 Egy hónapra ... 15 Lei.

Hirdetések
 árakról szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP

SZERKESZTŐSÉG
 Aradi és csanádi egyesült
 vasúti palotájában.
 TELEFON-SZÁM: 287.
KIADÓHIVATAL
 Aradi Nyomda Vállalat
 Bulvárdul Regela Ferdinánd I. (József főh.-ut) 92
 TELEFON-SZÁM 151.

Arad, 1921.

Staubert József.

Vasárnap, április 10.

INSTINTARE.

Se face cunoscut, ca cu incepere dela 1. Ianuarie 1921. plata locuintelor ofiteresti se faceaza dupa cum urmeaza:

1. Ofiterii superiori Lei 50 lunar.
2. Ofiterii inferiori Lei 40 lunar.
3. Gradele inferioare Lei 30 lunar.

La cari sume se adange costutaminel, ape si incalzitul.

Comandamentul
 Garnizoanei Arad.

ERTESITÉS.

Közölrre tétetik, hogy a tisztikarok után 1921. január 1-től kezdődőleg a következő díjak állapítatnak meg:

1. Felsőbrangu tisztiek lakásaiért havi 50 Lei.
2. Alsóbrangu tisztiek lakásaiért havi 40 Lei.
3. Altisztek lakásaiért havi 30 Lei, amely összegekhez járulnak a világítás, vízvezeték és fűtésért fizetendő díjak.

(P. H.)

Helyőrség parancsnoksága.

Egészséges olcsóbbodás.

Egyik bécsi kereskedelmi szaklap legutóbbi számában megszólaltat egy volt pénzügyminisztert, aki előtt azt a kérdést vetette fel, hogy milyen prognózist tudna mondani az általános olcsóbbodásról? Az államférfi a következőkben adja elő véleményét:

— Nem szeretek jövődöt mondani, mert a jövődömondások nem mindig teljesednek be. Minden reális kombináció azonban csak oda konkludálhat, hogy az olcsóbbodási hullám egész bizonyosan eléri Középeurópát is. Sok egzisztenciára és sok vállalatra nézve súlyos teherpróba lesz ez, bizonyára sok áldozatot is követel majd, de szociális és gazdasági szempontból mindamellett örvedetes és kívánatos, mert a megélhetési viszonyok jelentékeny olcsóbbodása, javulása nélkül normális állapot nem következhetik be.

— A mai drágasággal úgy vagyunk, mint az ópiumszívó az ópiummal. Ha máról-hónapra elvonják tőle az ópiumot: meghalhat bele. Ha tovább hagyják neki szívni az ópiumot: akkor is belehal. Az ópium élvezetéről lassanként kell leszoktatni a beteget,

hogy egészséges legyen. Aggódní pedig nem szabad, ha a paciens kezdetben nem jól érzi magát. A fődolog az, hogy a mérget kiirtsák a szervezetből. Ha a mai drágaság megmarad; elpusztul bele a gazdasági élet, ha hirtelen és mesterségesen csinálják meg az árzuhanást: akkor is belepusztul. Az olcsóbbodásnak is lassan-lassan kell bekövetkezni és csak így gyógyulhat meg egész gazdasági szervezetünk. Igaz, hogy az olcsóbbodási hullám egy kis tengeri betegséget okoz, de a szédülés ne aggasszon senkit, mert minden áldozatot meg kell hozni, hogy kiirtsuk a drágaság mérget.

— A mai drágaság veszedelmes csábító a köztisztviselői karra. El kell következni rövidesen annak az időnek, amikor a készfizetésért dolgozók gond nélkül, nyugodtan élhetnek meg javadalmasukból és minden csábításokon keresztül is megőrizhetik függetlenségüket és a közérdeket. Az olcsóbbodás első forrása a termelés. Olcsóbbá kell tenni a gabonaneműeket a termelő udvarában; a gyári termékeket pedig ott, ahol megszületnek: a munkás kezében.

— Az olcsóbbodási hullámnak gyógyítani, üdíteni kell, nem pedig pusztítani és elsöpörni mindent, amit utjában talál.

Goga Octavián

az erdélyi magyarságról és a magyar irodalomról.

Goga Oktavián kultuszminiszter egy bécsi lap munkatársa előtt az alábbi kijelentéseket tette az erdélyi magyarság helyzetéről és a jelenlegi magyar irodalomról.

— A román-magyar közeledés rám nézve program. Én már any nyiszor hangoztattam ezt az elemi politikai felfogást, hogy talán a román-magyar közvéleményre nézve fárasztóknak tetszenek örökös felszólalásaim. Kötelességemnek tartom azonban mindig kifejezni a normális álláspontokat. Ami a kulturális ügyeket illeti, én már kezdettől fogva engedélyeztem az összes magyar színházakat, szám szerint tízennyet román területen és működésüket szabályszerűleg biztosítottam. A napokban erdélyi művészekkel nemzetiségi különbség nélkül nagy képkiallítást rendeztem s a kiállító művészek közül nyolcvan magyar. Mivel lelezhetjük inkább a toleranciát, a mely bennünket vezet, mint azzal, hogy például a Szamosi Elza énekelte Carment a bucaresti Nemzeti Operában és hogy én állami ösztöndíjakkal fiatal magyar festőket küldtem Olaszországba. Csak e két emlitem fel, hogy bemutassam: milyen lelki tényezők vezetnek minket. Jól ismerem a magyar történelmet és a magyar politikai multat. Igazi barátsággal azt kívánám, hogy a régi romantika romjain egy nép Magyarország szembenézve a valósággal, levonva a közelmúlt eseményeinek következményeit, őszintén törekedjék a két nép közötti közeledésre, mely nemcsak minket közösen boldogítana, hanem a középeurópai béke szempontjából is a legfontosabb tényező volna.

A jelenlegi magyar irodalomról a következőket mondta a miniszter:

— Bizonyos összefüggést látok a mostani magyar politikai horizontot szűkkeblisége és az általános szellemi élet megnyilvánulása között. Az a tulásra való hajlandóság, amely régebben jelentkezett, mikor az irodalomban és művészetben a kozmopolita klisék félretolták az igazi nemzeti jelleget, most egy rosszul értelmezett konzervatizmust szült, mely minden szabadon való mozgást korlátozni akar. Hallom például, hogy az Ady-irodalom, melynek magyar voltát semmiféle magyarul gondolkodó agy kétségbe nem vonhatja, ma valóságos osztracizmus veszi körül s hogy helyébe feudális felfogású halotti énekekkel akarják a magyar közönség szellemi szükségleteit kielégíteni. A szellemi korlátozás mindig szerencsétlenebb volt, mint a politikai preszió. Én nem ironikaképpen mondom, mikor jelzem, hogy ezzel a szűkkebliséggel szemben én itt miként jártam el. Felszóllítottam az összes kulturális intézményeket, hogy terjesszék fel alapszabályukat, melyeknek jóváhagyása után szabadon működhetnek. És a váradi magyarság részéről jövő kérelemre, hogy Ady-émlékünnepélyt engedélyezzek, azzal feleltem, hogy szoboremelésre buzdítottam őket és fenntartottam magamnak azt a tiszteletreméltó privilégiumot, hogy az első legyenek azok között, akik a szoboremelésre adakoznak. Ki is jelentettem, hogy részt akarok venni személyesen az Ady-ünnepélyen, hol törekedni fogok a közönség számára méltatni Ady

rendkívüli talentumát és kifejezni tiszteletemet a költővel szemben.

Miklós királyi herceg a színházban.

A városi színház igazgatóságát tegnap délelőtt arról értesítették, hogy Miklós királyi herceg este a *Cseregyerek* bemutató előadásán megjelenik a színházban. Az igazgatóság a földszinti jobb- és baloldali proscénium páholyokat rendbehozatta, szőnyegekkel díszítette és villamosvilágítással szereltette fel. Pontban este 8 órakor érkezett a királyi herceg kíséretével a színházba. A királyi herceg Pap I. János püspök, *Badescu* tábornok, Radu *Pancu* prefektus és dr. *Robu* János főpolgármester társaságában a jobboldali páholyban foglalt helyett. A baloldali proscénium páholyban dr. *Beles* Jenő alispán, *Reu* Illés lovag Siguranta főnök, a huszárezred parancsnoka és a királyi herceg szárnysegéde ültek. A szomszédos páholyban *Gritta* Ovidiu rendőrprefektus ült. Az első felvonás után Miklós királyi herceg a kíséretében levő urakkal egy dohányzóvá átalakított öltözőbe vonult, ahová bekérlette *Róna* Dezső színházigazgatót, aki előtt elismeréssel nyilatkozott az előadásról és a főszereplőkről. Győző Alfréd, J. Halmos Mici, Seregh Marcsa és Sebestyén Géza nyerték meg tetszését. Megkérdezte, vajon a *Cseregyerek* szerzője ugyanaz-e, aki az Iglói diákokat írta. Valószínű, hogy a királyi herceg már látta Erdély egyik színházába Farkas Imrének ezt a bájos színpadi munkáját. A királyi hercegnek különben annyira tetszett az előadás, hogy az eredeti programtól eltérőleg ott maradt és lelkesen tapsolta a főszereplőket. Az előadás alatt a színház vesztibüljében és a földszinti folyósón az I. gyalogezred díszőrséget állított fel. Az előcsarnokot a királyi herceg látogatása alkalmából délszaki növényekkel és szőnyegekkel díszítették fel. A színházi előadás után a királyi herceg kíséretével a vármegyeházára hajtatott, ahol Radu *Pancu* prefektus vacsorát adott tiszteletére. A királyi herceg ma reggel 9 óra 20 perckor utazott el Aradról. A várméházig *Badescu* generális, Radu *Pancu* prefektus, dr. *Robu* János polgármester, *Gritta* Ovidiu rendőrprefektus és *Reu* Illés lovag Sigurantia főnök kísérték. A várm-

káznál diszszázad várta zászlóval és zenével. Itt elbucszott kísérettől és kijelentette, hogy nagyon kellemesen töltötte az időt Aradon. Radu Pancu prefektus autóján Radnalg kísérte a királyi herceget.

A magyar kormányválság.

Budapest. Gróf Teleki Pál magyar miniszterelnök tudósítónk előtt kijelentette, hogy csak Gratz Gusztáv külügyminiszter mondott le formailag. Még április 4-én közölték vele nagyatádi Szabó István és Tomcsányi Pál, hogy az exkirály levele miatt a kormányvaló együttműködésük lehetetlen. Hortthy kormányzó kijelentette Telekinek, hogy lemondását nem fogadja el, mert nem lát okot, és erre a pillanat is a legalkalmatlanabb. A kispardapárt, mondottá Teleki, óriási politikai és gazdasági felelősséget vállal a válság provokálásával. Gratz lemondását mélyen fájlatja, mert távozása pótolhatatlan vesztesége egy kormányoknak, mint az országnak. Reméli azonban, hogy a válságot közmegelegedésre rövidesen meg lehet oldani.

Szombathely. Gróf Sigray Antal, Nyugatmagyarország kormánybiztosa és gróf Cziráky József vas megyei főispán lemondottak állásukról.

Budapest. Gróf Pálffy Miklóst emlegetik külügyminiszternek a lemondott Gratz Gusztáv helyére.

A kamara az evakuáltak ellen.

(Vita a bérleti összegek teleme eséről)

BUCURESTI. A kamara egyik legutóbbi ülésén Popescu Racari képviselő kérte, hogy a kincstári bonok ügyében szigorú vizsgálatot indítsanak. Peseianu az evakuálási rendelet visszasságai miatt szólalt fel és kérte a kilakoltatások megszüntetését, mert egyes bérletiek az utcára kerülnek. Julian képviselő ezzel kapcsolatban törvényjavaslatot nyújtott be, amely azt célozza, hogy a kilakoltatási végzések végrehajtását fűggeszkel fel és jogosítsák fel a bérletet, hogy a bérleti díjakat a tulajdonos visszautasítása esetén bírói letétbe helyezték. A javaslatra megszavazták a sürgősséget. Ugyancsak elfogadták azt a javaslatot, hogy az altsztek negyed áru vasúti jeggyel utazhassanak.

A szenátus ülésén megkezdtek a lakbérleti bizottságok felállításá-

ról szóló törvényjavaslat tárgyalását. Vitában résztvevők valamennyien kérték a vita elhalasztását azzal, hogy a bérleti ügyekre vonatkozó összes törvényjavaslatokat egyszerre tárgyalják. Constantinescu liberális párti szenátor kijelentette, hogy a törvényjavaslatot elfogadja ugyan, de kéri, hogy jövőre a bérbeadásokra vonatkozólag megszorító rendelkezéseket léptessenek életbe. Argetoianu belügyminiszter csodálkozásának adott kifejezést azon, hogy vannak egyesek, akik felszólalnak olyan törvényjavaslat ellen, amelynek célja a visszaélések megszüntetése. Grigorevici helyeselte a javaslatot, azonban tiltakozott az ellen, hogy a bérleti összegeket háromszorosára emeljék fel.

A színészet világválsága

A színészek ügye az egész világon krízisen megy keresztül. A bécsi állami színházak 26 millió korona évi deficittel dolgoznak, pedig minden este zsufolva vannak és az operaházban 2500 korona egy páholy. A többi színházak óriási helyárai mellett majdnem képtelen a színészeit illően megfizetni, úgy, hogy a legelső művészek is énekes kávéházakban sötét éjjeli mulatóhelyeken lépnek fel, esti 1000—5000 korona díjért. Berlinben a „starok” külön szövetségbe tömörültek Bund der Prominenten címen, mert az eddigi szervezetekben rosszul jár-

tak. Alfréd Abelt, a leghíresebb berlini színészek egyikét Közép-európa minden színházából kizárták, mert elvi harcot indított a színészi tömegszervezkedés ellen. Bécsben most folynak a tárgyalások színészek és igazgatók között újabb fontos követelések ügyében.

Másrészt hatalmas válságon megy át a világ filmüzlete. A legnagyobb amerikai filmgyárak: a Famous Players Lasky, Dalwyn, Fox, Metre, Vitagraph, Universul erősen csökkentették munkájukat és műtermek nagyrészt bezárták. A rengeteg milliókkal csínált képeket már nem bírja vásá-

rolni se Amerika, se Európa és egy statisztika szerint 25 millió dollár értékű film hever Amerikában eladatlanul. Amíg ez a krízis el nem múlik, addig rengeteg filmszínész jár kenyér nélkül Amerikában.

Mikor tarthatók előadások?

Az állampénztár közli, hogy látványos mutatványok, nyilvános mulatságok, előadások, hangversenyek, stb., megtartását az illetékes hatóságok csak akkor engedélyezik, ha az állampénztár előzetesen igazolja, hogy az illetők a segélybélyegek levonásának már előzőleg eleget tettek, vagy azt biztosították. A jegyek az állampénztárnál előre lebélyegezendők. E közlés alapján a rendőség csak abban az esetben adja meg a játszási engedélyt és engedély meg a jegyek árusítását, ha az előadások kérelmezői a jegyeket már lebélyegeztették és ezt az állampénztár bizonylatával igazolják.

Angol térhódítás Magyarországon.

BUDAPEST. Több manchesteri gyár egyesült és megalakította Budapesten a kelet-európai angol társaságot. Ez a társaság mindenféle textiláru behozatásával foglalkozik, hogy a német cégeket kedvező fizetési feltételek nyújtása mellett kiszorítsa a magyar piacról. A megrendelésnél a vételárnak egynegyedét kell biztosítani egy budapesti banknál letétbe helyezni koronaértékben. Az egész vételár kifizetése az áru megérkezése után Budapesten shillingben történik.

Wöfling Lipót — Ferenc Józsefről

Megírták a lapok, hogy Wöfling Lipót a volt Lipót Ferdinánd, habsburgi főherceg fel fog lépni a brettlin. Ebből az alkalomból érdekesek tartjuk leközölni a volt főherceg feljegyzéseit néhai Ferenc Józsefről, akiről sok jellemző apróságot mond el.

Ferenc József, írja többek között Wöfling, értette a módját, hogy kifelé ne szerezhesen. Bizonyára megvolt benne magán méltóságának tudata és bizonyára annak is tudatában volt, hogy nem lehet kegyelméből való. Az etikett azonban elszükséglet volt számára és még szűk családi körben sem felelték el a szigorú formák pontos és kényesetlen betartását. A Habsburg-család gyermekei élve a császárt mint valami istenhez hasonló személyt állították, akiket valamennyien félttek. Az én atyám is, aki kortárs és barátja volt gyermekem, vagy mások jelenlétében a legmélyszégyes bódólatlalt a legvirágosabb szavakkal beszélt a család fejeiről, sőt Ferenc József gyermekei is rókán jelenlétébeni felségnek tituláltak és harmadik személyben beszéltek vele. Ezzel szemben Ferenc József oly udvarias volt, hogy senkit sem hasonlíthatott hozzá ebben a tekintetben. Ha anyám Salzbürgből Bécsbe ment, bizotts lehetett róla, hogy negyedórával a Burgba való érkezése után meglátogatja a császárt. Sohasem mulasztotta el, hogy: ha atyám évtizedek múlva a toscanai trónról való megfosztása után Bécsbe ment, fel ne vegye a találkozáskor a toscana nagy ordót. Koronás fők között akár megvolt még a koro-

nájuk, akár nem, elvből nem tett különbséget. Ha a pontosság a királyok udvariassága, akkor Ferenc József bizonyára a világ legudvariasabb uralkodója volt. De ugyancsak udvarián tudott lenni, ha mások nem jelentek meg pontosan. A családtagok részére ez a pontosság sokszor elviselhetetlen volt, mert reggel 8 órákor fogadta látogatóikat. Őt óra előtt egy perccel a szolgálteyő szárnysegéd a császár előszobájában kézmozdulattal jelezte az idő beközelítését és harangjelzéssel nyitotta ki a császár dolgozó szobájának ajtaját. A császár a pontatlanságot megbízhatatlanságnak lelembeli fogatkozásnak tekintette. Így például nem szívelhette Lipót belga királyt és Sándor szeb királyt, mert sohasem jelentek meg pontosan a tisztelőkre rendezett ünnepeken. Egyszer egy magasállású urat, aki néhány pillanatra képet ugyancsak görömbös leközölt. Amikor az udvari méltóság azzal védekezett, hogy baleset következtében fogatlanak meg kellett állnia, dűbörögve rákiáltott:

— Kétféle volna lel félórával hamarabb és jött volna gyalog!

Emléktem már, hogy a császár személye a család előtt abszolút tekintély volt. Ellenfelelemény, ép oly hiba volt, mint a legcsekélyebb bizalmaskodás. Emlékszem, amikor egyszer Vilmos német császár Bécsben járt a fiatal főhercegek szemében ugyancsak veszített a nimbusza. Panaszkodott is: Nektek nem vagyok császár és király, mert letegeztek!

A császári ház bonyolult házassági körülményei között a legfontosabb az udvari rangsor kérdése volt. Főként a

nyilvánosság előtt volt ez fontos, amikor a főhercegeknek és főhercegnőknek a császár mögött kellett állniuk vagy menniük. A mérvadó e tekintetben a közeli rokonság volt, nem pedig a kor, vagy a katonai rang. Így gyakran megesett, hogy egy-egy teljes szája hadnagyoska közvellen a császár mögött lépkedett, míg akárhány öreg tábornagy észrevétlenül az utolsó sorban húzódott meg. Reám nézve ugyancsak komikusnak hatott ha egyik-másik főherceg féltékeny megkísérelte hogy állását megőriztesse, amennyiben számított a fiatalabb főhercegek nemtorodomségével egy-két lépéssel előbbre lojakodék. Frigyes főhercegnek volt ez a gyöngéje fiatalabb éveiben. Főként a mi családjunkat nem szívelte Frigyes, mert közelebbi rokonságban állt a császárhoz és mert a gazdag gyermekalkadás következtében mindenulad sari az udvari rangsorban egy fokkal hátrább szorította. A császár szigorúan ragaszkodott az udvari rangsorhoz. Még élénken emlékszem, mily fáradságába került Ferenc Ferdinánd morgantikus feleségének, Hohenberg hercegnőnek, hogy a rangsorban néhány fokkal előbbre kerüljön. Először a haladón főhercegnők mögött jeltették meg a rangsorát. Csak évekig tartó szakadatlan küzdelem után sikerült Vilmos császár segítségével elérnie, hogy a hajadon főhercegnök elé került és végül azt a diadalt is elérte, hogy egy főherceg karján mehetett. Minthogy a főhercegek ezt a tisztet magukra nézve lealázónak tekintették, az agg de rangban legfiatalabb Rainer főhercegnök kellett magát mindig feláldoznia. Nem sokat törődtem Ferenc Ferdinánddal és feleségével, de

ugyancsak szomorúnak tűnt fel előttem, hogy két ember így nevétséges küzdelemben pazarolja el életerejét.

Csodálatos, hogy Ferenc József, aki a régi formák hívő volt, a politikában alapjában véve mégis lártos volt. Szűkebb környezetében azonban mindig visszatért a régi formákhoz és ez üdülős volt számára. Eppen ezért ragaszkodott ifjokori barátaihoz, így az apámhoz és gróf Beckhez, a volt vanderkashlönkhöz. Nehezére esett, hogy ifjokori barátaitól megválna, és hogy befolyásukat nélkülözze. Eppen ezért nem lehet csodálni, hogy élete vége felé, tehát már a világháború előtt, a világháború környékén nagy befolyásával mint mellékhatásny működött. A külvilág előtt mindig komoly volt az öreg császár, de azért szerette a humor és tréfát. Nagyon szeretete, ha a fiatalabb főhercegek helyőrségi történetekét és vidám kalandokat mesélték. Ilyenkor is le emondott az ötvenes évekből származó művészet, amelyet mi persze nem értettünk meg. Családi körben sokat beszéltek az öreg ur egyik-másik találó ironikus tréfás szaváról. Egyikben két kamarásom volt egymástán, mindkettő nem dicsekedhetett valamivel különös szellemi képességekkel. Családi körben, revolver embernek neveztek őket. A császár ugyancsak egyszer így nyilatkozott róluk:

— A két urnak megengedtem, hogy mindig töltött revolvert hordjanak maguknál, hogy mindenkit lelőjenek, aki náluknál butább. Szerencsére nincs alkalmuk, hogy az engedély szerint cselekedjenek.

Irodalom és művészet

A SZÍNHÁZ HETI MŰSORA:

Vasárnap d. u.: Zsidónő. Este: Cseregyerekek. (A.)

Hétfő: Cseregyerekek. (B.)

Kedd: Cseregyerekek. (C.)

Szerda: Faust. (A.)

Csütörtök: Mi ketten. (B.) Francia vígjáték bemutató előadása.

Péntek: Mi ketten. (C.)

Szombat: Cigányszerzem. (A.)

Vasárnap d. u.: Piros bugyellárás.

Este: Cigányszerzem. (B.)

Hétfő: Romeo és Julia. (C.) Mágory Mici vendéglátópléval.

A cseregyerekek.

(Bemutató előadás a városi színházban.)

Farkas Imre, az Iglói diákok és és Tui a nagy Krivánon szerencséskezű szerzője Cseregyerekek című kedves témát dolgozott fel, de nem oly szerencsés kézzel, mint előző színpadi munkáit. Mintha elfáradt volna a költő: hiányzik a darabból az invenció, az eleven élet, a színszerűség. A muzikája sem a régi Farkas-muzsika édes-bus dallamainak összessége. A városi színház tegnap mutatta be az újdonságot zsúfolt nézőtér előtt példás és pedáns rendezésben, amely Jakabffy Dezső izlését és komoly törekvését dicséri. A gyenge darabot a kiváló előadás mentette meg a bukástól. A szereplők tehet segítség legjavát adták, hogy fáradt ságuk kárba ne vesszen. Első helyen állott Gyöző Alfréd, aki egy szépségi posztógyarost játszott elragadóan kedves humorral, szin pompás művészetrel. Az egyik cseregyerek szerepében I. Halmas Mici legszebb sikereinek egyike aratta. Táncai, énekszámai egyaránt tetszettek. Temperamentumos magyar leányt játszott a második és harmadik felvonásban és izléses toalettjeivel is hódított. A másik cseregyerek szerepébe Jakabffy Dezső ugyszólván beugrott. Az elegáns honvivánnak valahogyan nem fekszik ez a darabos alak. Seregh-Marcia ezuttal is temperamentumosan táncolt és kedvesen játszott. Sebestyén Géza humorával és boszorkányosan ügyes táncaival ért el nagy hatást. Igen jóízű parasztfigurát vitt a színpadra. Selmeczy, Jakabffy Ilonka pedig tüzzel pattant magyar leányt játszott szép sikerrel. Kisebb szerepekben Benkőné és Olasz jeleskedtek. Zavarólag hatott, hogy a sugó kénytelen volt igen erősen akcióba lépni. A közönségnek nem a darab, hanem az előadás tetszett. (K.)

A híres Kreutzer-szonátát Beethoven ritkán hallható grandiózus remekét, amelynek suggestív hatását Tolstoj csodásan jellemezte világhírű regényében, legközelebb dr. Mezey Zsigmond hegedűművésznek. Hubay nagytehetségű tanítványának elragadóan színes előadásában élvezni az aradi közönség. Dr. Mezey a február hóban megtartott nagyszerű ötálló hegedűestélyén mindenkit magával ragadóan mélyen átértelt előadómódjával gyönyörű tónusával és virtuóz technikájával. A Kreutzer-szonátán kívül Geyer Stefi és Bürmester legújabb bájos műveit is előadja dr. Mezey, akinek nagy érdeklődéssel várt koncertje jövő vasárnap, április 17-én délután fél 5 órakor lesz a Kulturpalota nagytermében. A hangversenyen részt vesznek a dr. Mezey-estélyekhez hasonló tehetséges művésztöredékek Mozart A-dur hegedűkoncertjével, Náchéz, Hubay, Liszt,

Ujbol megkezdik Aradon

a román-magyar vasuti tárgyalást.

Az Aradon lefolyt román-magyar vasutügyi tárgyalások, bár nem vezettek semmiféle konkrét eredményre, még sem mondhatók teljesen hiábavalóknak. A tárgyaláson, mint utólag értesülünk, magyar részről szóvá tették a bécs-budapest-bucuresti gyors naponta való közlekedésének lehetőségét is és román részről ez elé nem kívántak semmiféle akadályokat gördíteni. Most ilyen irányú tárgyalásoknak újból való felvételéről adhatunk hírt. A tárgyalásokat illetékes tényezők véleményei alapján Clujon (Kolozsvár) fogják megtartani. Hallottunk azonban olyan híreket is, amelyek szerint a vasutügyi tárgyalásokat továbbra is Aradon fogják megtartani. Az újonnan meginduló közlekedésügyi tárgyalások időpontjáról még nem történt intézkedés, valószínű azonban, hogy még a hónap végéig újból össze-

hívják a bizottságokat. Az újonnan meginduló közlekedésügyi tárgyalásokon javasolni fogják a bucuresti-budapesti vonalon egy naponta közlekedő személyvonat megindítását is. A két állam postaforgalmának a nemzetközi gyorsvonat által való lebonyolítási eshetőségei is szóba fognak kerülni. Ezzel kapcsolatban arról is megemlékezhetünk, hogy a holland és belga kormányok az utóbbi időben nagy hajlandóságot mutatnak a Romániával való közvetlen személyforgalom felvétele iránt. Az egységes európai vonatközlekedés ügyében különben legközelebb Madrid vagy Genf székhellyel vasutügyi konferenciát hívnak egybe, amelyen a vasuti közlekedés általános és nemzetközi forgalmának az új alapokra való helyezeséről és a lehetőség szerinti gyors felvételéről fognak tanácskozni.

A volt császári vagyont szétosztják.

BÉCS. A volt uralkodóház vagyona és az oldalágak vagyona részint az állam tulajdonába megy át, részint a hadirokkant alapjára szolgál. A hadirokkant-alap meg fogja kapni a bécsi és badeni bérházakat, az alsóausztriai birtokokat, továbbá a felsőausztriai és stájerországi gazdaságokat. Ugyancsak meg fogja kapni a Prátert, az Augartent, a leinzi állatkertet, Laxenburgot és Hetzendorft. Az állam részére jut a régi és az új Hofburg, a művészettörténeti múzeum, az Albertina, a természetrajzi múzeum, az udvari könyvtár, a császári házi-könyvtár, Frigyes volt főherceg felső és alsó palotáját, az alsó és felső Belvedere, Schönbrunn, az Innsbrucki udvari kastély, a salzburgi rezidencia, az ambrasi kastély Tirolban és az egész művészeti vagyont, így különösen a két volt udvari színház, a világi és egyházi kincseskamra, a műgyűjtemények, a gobelinyűjtemények és az ambrasi kastély fegyvergyűjteménye. Schönbrunn egész teljességében még nem ítélték oda az államnak. Még nem

intéződött el a Salzburg melletti Helbrunn hovátartozandósága se. Valószínű, hogy ezt a vagyont vagy az államnak, vagy Salzburg városának ítélik oda. Ferenc József annakidején a Mirabel-kertet már odaajándékozta Salzburg városának. A Hofburg kocsiparkjából a művészi vagy történelmi jelentőségű kocsikat az állam kapja, a használható kocsikat pedig a rokkant-alap. Ugyanílyen módon fognak elosztani a lovakat és a lószerszámokat is. Törvényes felhatalmazás alapján az állam a hetzendorfi és laxenburgi festményeket és a laxenburgi Franzensburg egész felszerelését az állami festészeti hivatal felügyelete alá helyezi. Azután hetzendorfi és laxenburgi volt császári kastélyok egyes festményeit kiválasztják a múzeumok részére, a múzeumi szönyegek pedig a kereskedelmi miniszterium alá tartozó osztrák múzeumok adják át kiállítási célokra. Végül állami tulajdonuk nyilvánítják az udvari evőeszköz- és porcellán-kamrákat is a felvett leltár alapján.

Beethoven, Chopin, Moszkovszky, Kargareit, Szgambati virtuóz művelvel és Bulthykay zenekari „Idill”-jével. Jegyeket Deák könyvkereskedés árul.

A budapesti operaház új igazgatója. Budapest. A magyar kultuskormány a budapesti Operaház igazgatójává Kacsóh Pongrácot, a kiváló zeneszerzőt nevezte ki.

A színházi iroda közleményei. Vasárnap előadások. A színtársulat mindkét ünnepi előadása óriási érdeklődésre tarthat igényt. Délután mérsékelt helyárak mellett a színiévad legnagyobb sikere operáját a Zsidónő ismétlik meg az ismert szerepszínpadban. A perjel szerepét ezuttal is D'Arin énekli. Este harmadszor kerül előadásra a pénteki bemutatónál kiváló sikerrel bemutatott Cseregyerekek, Farkas Imre hangulatos és poétikus új operettje. — A Faust szerdai reprise alkalmával D'Arin énekli Mchistot és ez alkalommal a színtársulat kiváló bassistáját egyik legnagyobb hatású szerepében látja viszont az aradi közönség. — Francia vígjáték bemutatója még mindig azt jelentette, hogy a közönség végigkacagta a két és fél órás színelőadást. A régi vig színházi estéket

várásolja vissza csütörtökön a színtársulat a „Mi ketten”-premierje alkalmával. A Víg-színház óriási sikerű műsordarabja színparkoló ötlettel, igazi francia szellemességgel van tele és hogy a közönségnek tetszeni fog, azt biztosítja az első rangú aradi szereposztás is és az a sok ambíció, amivel a szereplők az új francia vígjáték első aradi előadására készülnek.

Gellnek Lottó operacékesnő a sokoldalú kérésnek engedve művészi programmal hangversenyt rendez. Örömmel látunk a műsoron több Wagner-áriát és duettet, melyek a művésznők Bécsben és Németországban óriási sikert hoztak. Jegyek csak a meghívott felmutatásával lesznek kaphatók a Bloch cégnél.

A Modern Kabaré vasárnap előadásain a szombaton bemutatott új műsor kerül kétszer színre. Délután mérsékelt helyárak mellett, este pedig rendezés helyárak mellett játszik a kitűnő új műsorból, amelyen két elsőrangú bohóza is szerepel. Az egyik a Monte Christo kacagató bürleszkijáték, a másik a humoros helyzetekben bővelkedő Nátha című bohózat. A szombati premieren sikerrel aratótt műsorokkal lépnek fel vasár-

nap is Németh Margit, a nagytehetségű kabaréprimadonna, Kapossy Gizi és Tolnay Dea, a kabaré közkedvelt tagjai, Pawlovna tiroli énekesnő, Biró Géza, Felhő Ervin és Rudas Bandi, a kabaré különös férfiritmúvirátusa. Halásos új műsorral szerepel még Aurel a pompás humoru román komikus és Oltean román nemzeti táncos.

Megnyílt a szépművészeti szalon új helyiségében, az Orttay-palotában. Szenczics képek, szobrok, mőtárgyak állandó kiállítása, vétele, eladása és bázománny árvasítása.

Napoleon bucsulevele Josephinhez.

(Megtalálták a Pálffy-léle iróasztalban.)

Pálffy János gróf múkincseinek Bécsben történt elárverezése alkalmával L. Napoleonnak a malmaisoni kastélyból származó íróasztalát, amelyért a francia kormány is versenyzett, Reitzes János bécsi bankár vásárolta meg 13 millió koronáért. Amikor a bankár hazavitte az íróasztalt, kutatni kezdett a fiókjaiban és az egyik fiók hátlapján egy gombocskát pillantott meg. Megnyomta a gombot, mire egy kis titkos fiók zárja pattant fel, amelyből egy megsárgult levélpapíros kandikált elő. Mohó kíváncsisággal kapta kezébe a papírost és a legnagyobb meglepetéssel ismerte fel azon Napoleonnak egy sajátkezűleg írott levelét, amelyet elvált feleségéhez, Josephinhez intézett. A levél így hangzik:

— Bonaparte asszonyom! Amikor Ön házasságunk alkalmával közölte velem, hogy Barras engem fog kinevezni az olaszországi hadsereg főparancsnokává, én így szóltam Önhez: — Azt hiszi Ön, hogy az Ön protekciójára van nekem szükségem az előmenetelhez? Boldogok lesznek Önök még egykor, ha nem vonom meg az enyémet Önöktől. Kardommal az oldalomon még sokra fogom venni. Most mindégy nekem, hogy Katalin nagyhercegnő, vagy Maria Lujza főhercegnő, természetesen cárnéva. Ha egykor Josephine de le Pargerienek, özv. Beuharnasnak Bonaparteval kötött házassága mezeallansz volt reá nézve, most ez ugyanaz román nézve. Kinek megvan a hatalma, az ott vesz, ahól talál. Bucsuzásul ezenel Önnek ajándékozom Malmaison. Mindezek dacára ezerszer csókolom az én Josephinememet!

Bonaparte.

Napoleonnak ez az eddig még ismeretlen levele, amelyet kétség-telenül a cserbenhagyott Josephin császárné rejtett el a titkos fiókban, nagy örömmel töltötte el Reitzes bankárt, akinek fogalma sem volt arról, hogy a drága íróasztal ilyen értékes ráadást rejt magában.

HIREK.

Verekedés

a szerb parlamentben.

Belgrad. A szerb parlament egyik legutolsó ülésén tárgyalták a közigazgatás központosításáról szóló törvényjavaslatot. A vita során felszólt **Simrák Janko**, Korosec-párti képviselő, aki nem volt megelégedve a javaslattal és kijelentette, hogy ő a horvátok száz százaléka nevében beszél. Erre **Vilder Vaciszláv** közbekiáltott: — Ne fenyegetődzék. **Simrák:** Nem is azt teszem, hanem csak leszögezem a tényeket. Erre az elnök mindkettőt rendreutasította, de szavaira nem hederítettek és a veszekedés mind hevesebb lett. Végre már óriási láрма keletkezett. **Simrák** egy megjegyzésére hozzárohant **Kreszteli** demokrata képviselő, aki hevesen gesztikulált előtte. **Simrák** dühösen elutasította magától, mire **Kreszteli erősen potovágta Simrákot**. Erre óriási kavargás keletkezett, a képviselők egymást lökdösték, végre az elnök kénytelen volt este hét órakor az ülést berekesztetni.

— **Április 1. előfizetési évnyegyed alkalmával felkérjük t. vidéki előfizetőinket, hogy úgy hátralekös előfizetési tartozásukat, mint a folytatólagos előfizetést postautalványon beküldeni sziveskedjenek.**

— **A pénzügyminiszterium újraszervezése.** Bucuresti. Titulescu pénzügyminiszter elhatározta, hogy a pénzügyminiszteriumot teljesen újraszervezi.

— **Az olasz király Budapesten.** Bécs. Ideérkezett jelentések szerint az olasz királyt a közeljövőben Budapestre várják. Az utazás összefügg József Ferenc főhercegnek, József főherceg fiának **Jolanda olasz királyi hercegnővel tervezett házasságával.**

— **Megbizottunk Amerikába utazik, — Olaszország és Amerika részére mindennemű megbízást felelősség mellett vállalunk május hó 5-ig. Arad városi menettjegyroda.**

— **A vasútgazgató Aradon.** Francu vasútgazgató a brasovi (brassói) hivatal és lakásviszonyok tanulmányozása céljából a héten tudvalevőleg **Brasovba (Brassóba)** utazott. A vasútgazgató tapasztalatairól személyesen számolt be a CFR vezérigazgatóságának **Bucurestiben**, ahonnan egy ma küldött távirati értesítése szerint ma éjjel érkezik haza **Aradra.**

— **Görög keleti husvétli ünnepek.** Bucuresti. Averescu miniszterelnök rendeletet adott ki, amelyben a görög keleti husvétli ünnepekre öt napos hivatali szünetet rendelt el. A szünet nagypénteken, e hó 29-én kezdődik és bezárólag május 3-ig tart.

— **Az új minimum.** Bucuresti. A pénzügyminiszter tegnap benyújtotta a jövedelmi adóról szóló törvényjavaslatot. A javaslat szerint a jövedelem adóalap-minimuma falvakban 2500 lei, övezeter lakosnál kevesebbel bíró városokban 3000 lei, százezer lakosig 3500 lei, ezenfelüli lakossal bíró városokban 4000 lei.

— **Ügyvédi hír.** Dr. Nagy Sándor ügyvédi irodáját a régi helyén, Bul. Regele Ferdinand I. (József főherceg-ut) 12. szám alatt, az első emeleten, újból megnyitotta.

Elhalasztották a vendéglői árak megállapítását.

Az aradi ármegállapító bizottság dr. **Lutai Cornél** elnöklete alatt ma délután ülést tartott az élelmszerek a vendéglői és kávéházi árak új megállapítása végett.

Az aradi vendéglősök a napokban tudvalevőleg azzal a kérelemmel fordultak a bizottság elé, hogy a bizottság hagyja továbbra is érvényben a novemberben megállapított élelmszer árszámbélyzatot. Szerintük ugyanis a beszerzési viszonyok nem lettek jobbakkal ezzel szemben az előállítási költségek, a személyzet, adó, tej, jég, víz, és a villany is jóval drágább lett azóta. Az ülésen **Deutsch Andor** földbirtokos azt indítványozta, hogy az új árakra vonatkozólag egyelőre ne hozzanak végleges határozatokat, hanem a bizottság a jövő hét alatt tegye beható tanulmány tárgyává a timisoarai (temesvári) élelmezési viszonyokat, a közszükségleti cikkek, ugyszólván a vendéglők és a kávéházak árait és ennek alapján állapítsa majd meg az aradi árakat is. **Dr. Leskó Sándor**

CFR. főfelügyelő, az aradi üzletvezetőség jogügyi osztályának főnöke erélyesen kikelt az ellen, hogy az ármegállapító bizottság a timisoarai (temesvári) árak tekintetbevételével határozza meg az aradi árakat. Ha megtudták csinalni — mondotta dr. Leskó — azt, hogy Clujon (Kolozsváron) ahol a beszerzési viszonyok még ma is sokkal súlyosabbak, mint máshol, hogy az árakat az elmúlt évinél alacsonyabban állapítsák meg, akkor nekünk sem szabad azt tőlünk, hogy Aradon, ahol a beszerzési viszonyok sokkal jobbak, mint a többi erdélyi városokban, olyan hallatlanul magas árakat kérjenek. Tekintve, hogy a bizottság tagjai hivatalnok emberek, akik elfoglaltságuk miatt mindezt nem tudtak behatóan foglalkozni az aradi viszonyokkal, dr. Leskó Sándor ajánlatára a bizottság a jövő szombaton fogja legközelebbi ülését megtartani, a melyen már érdemleges előterjesztést tesz a polgármesternek.

— **A parlamenti ülészek vége.** Bucuresti. A kormány elhatározta, hogy a mostani parlamenti ülészeket nem tolja ki május 28-án túl. Remélik, hogy addig az állami költségvetés törvényjavaslatát meg fogják szavazni. A közigazgatás reformjáról és a választójogi reformról szóló törvényjavaslatokat az ősszel fogják tárgyalni a parlament.

— **Konferansz egy maszkabálról.** Hoi kezdődik a hitvesi hűség? A nézőtér 1921-ben. Színházi pletykák. Arad és az új társadalmi problémák. Beugrott egy ló. Néhány szó egy új találmányhoz. Dr. Mezey hangversenye. Jegyzetek a hétről. Bécsi levél a szerkesztőhöz. Sok helyütt panaszok. Aforizmák. Humoros történetek, stb. — ezek a rendkívül érdekes cikkek és tréfás riportok képezik az Aradi Élet legújabb számának tartalmát.

— **A timisoarai (temesvári) főpolgármester felmentése.** A Monitorul Oficial április 7-iki száma közli az 1488. számú királyi dekretumot, amely Vidrihtin Stan timisoarai (temesvári) főpolgármestert állásától felmenti és helyébe dr. Grosorean Cornel krassósözörényi subprefektust nevezi ki.

— **Frigyos főherceg hadikölcsönkötvényeit nem nosztrifikálták.** Budapest. Habsburg Frigyos volt főherceg 80 millió korona értékű hadikölcsönkötvényét nem nosztrifikálták azzal az indoklással, hogy a volt főherceg, aki nemcsak magyar, hanem egyúttal osztrák állampolgár is, állandóan külföldön lakik.

— **Elhalt párbajozó.** Bucuresti. Az itteni törvényszék párbaj vétsége miatt három hónapi fogságra ítélte Maicant, aki nemrég L. Zamfirescut, Zamfirescu képviselőházi elnök fiát párbajban agyonlőtte.

— **Nagyszabású betörés.** Az elmúlt éjjel nagy betörést követte el a petroszényi vasúti élelmezési hivatal helyiségében. A kárt pontosan megállapítani ezideig még nem lehetett. A betörők valószínűleg 12 ezer lei készpénzt és nagymennyiségű élelmicikkel, ruhát, fehérneműt és egyéb árut vittek magukkal. A rendőrség ama körülményből, hogy a pénz jelentéktelen kinézésű papiroscomagba volt kötve megállapította, hogy

a betörést csak a viszonyokkal teljesen ismerős egyén követhette el. A nyomozás, amely nagy eréllyel folyik, eddig is több pozitívumot szolgáltatott.

— **Halálozás.** Özv. dr. Lengyel Jánosné szül. Gáspár Anna e hó 9-én elhunyt. Temetése holnap, vasárnap délután 5 órakor lesz a Bulevardul Regele Ferdinand I. (Boros Beni-tér) 24. számú házból.

— **A CFR. felelősséget vállal a feladott podgyászokért.** Bucuresti. A CFR. vezérigazgatósága a podgyászszállítási szolgálat gyökeres újraszervezése folytán ezentúl teljes felelősséget vállal a szállított csomagokért, így a jelenlegi sok lopás véget fog érni.

— **Hirdetmény.** A helyőrségi parancsnok urral egyelőre vett határozat értelmében közhírré tétetik, hogy az összes klubok kaszinók és bármely nemű egyletek helyiségeit csak este 8 óra 30 percig tarthatják nyitva. E rendelet ellen vétők szigorúan lesznek megbüntetve. Arad, 1921. április 9. Grilla Ovidiu, rendőrprefektus.

— **Felhívás.** Bucuresti fővárosban 50 kazánkovács és 50 százalós nyer alkalmazást. Érdeklődhetni a városi hatósági munkaközvetítőnél (Iparügyi osztály.) Pocioan, előjáró.

— **A valutás szerelme.** A megfutamított ember. Milliomosok egyesüljünk! Lucifer Aradon. Tessék őket megadóztatni! A rózsabimbó és a hagyma. A kizáratok meséinek. Jámbor tavaszunk (Krudu), Inkognitó gróf titkai. A rettenetes babona. Kérdés, Adomák, stb. című szenzációs cikket közli az „Aradi Fáklya” legújabb száma, melyben a „New-York rejtelmek” című izgalmas cikk folytatása is megjelenik.

— **Hét hónap tolvajlásért.** Az aradi királyi törvényszék Bittó József táblabíró elnöklete alatt működő hármastanácsa **Kabdaleán Florát** hét havi fogságra ítélte, mert egy kiskorúval együtt **Talazsiun** behatolt **Colem Vaszilie** házába és onnan 2000 lei értékű fehérneműt lopott el. A fiatalkorú vádlott három hónapi elzárást kapott.

Megkezdtek

a segélybélyegek ellenőrzését.

Tegnap érkezett meg az aradi pénzügyigazgatósághoz a munkaügyi miniszteriumnak a segélybélyegek lerovás ellenőrzésére vonatkozó rendelete, amely egyúttal közli az ellenőrző-bizottság névsorát is. Az ellenőrző bizottság tagjai a következők: **Covrik Mihály Rosianu, Kaba Gyula, Stan György, Macelariu Mihály, Serb Sándor, Munteanu Viktor** pénzügyi titkárok, **Sárosy Károly és Hanecker Ernő** pénzügyi biztosok. A vidéken a következők végzik az ellenőrzést: **Ardelean Miklós, Barna Sándor, Zoltán György, Munteanu György, Russu József, és Vajnághy János.** A bizottság, amely működését tegnap már megkezdte, Aradon kerületek szerint végzi az ellenőrzést. A bizottság már a tegnapi nap folyamán tapasztalt visszaéléseket. Az egyik kávéházban ugyanis lefoglalta a blokkokat, mert az illetőket felszámították ugyan a fogyasztóknak, de blokkot nem adtak. Egy másik helyen egy letről szóló blokkot kellett volna adni, de csak 25 baniról szóló blokkot adtak a vendégnek. A pénzügyigazgatóság szigorú eljárást indít azok ellen, akik a rendeletet kijátszák.

Francia házasság Aradon.

Érdekes házasságkötés történt tegnap az állami anyakönyvi hivatalban. Brun René és Chenel Lucia francia állampolgárok a Franco-Romana autóvállalat hivatalnokai esküdtek egymásnak örök hűséget. A fiatal párnak nagy kálváriát kellett járnia, a míg idáig jutott. Először a belügyminiszter nem engedélyezte a házasságot, mert mindkettő kiskorú: a fiu 22 éves, a leány 18. A fiatalember erre bebizonyította, hogy ő katonaviselt s mánt ilyen a francia törvények szerint nagykorúvá vált. A másik akadály az volt, hogy nem román, hanem francia állampolgár. Nagy utánjárás után a francia konzulátus segítségével sikerült ezt az akadályt is leküzdeniök. Végre tegnap, mint boldog házastársak hagyták el az anyakönyvi hivatalt. Ez az esküvő annál is érdekesebb, mert ez az első eset, hogy az aradi anyakönyvi hivatalba más állam alattvalói házasságot kötöttek.

Lassan ballagok

az aradi városliget illatos, zöldbeöltözött fásorán végig. A fűszálak solymosan, kacéran emelkednek fel a szeszélyes, áprilisi szellő simogatására és fiatal, karosú fákon kacagva, szerelmesen bujnak össze a zöldbeszőkkel, kíváncsi rügyek. A levegőben részegítő tavaszi illatok száguldanak végig és a nap egymásután csókolja szárazra a korai, rikitószerű gyermeklánofüvet. Mindenem, a fecskepárok dallamos trilláin és a sötét, terébélyes orgonabokrokon is átnevet a tavasz szépségét varázsa.

Az uton egy kékszemű, fekete-haju leány közeledik a tavasztól és tizenhét évétől boldogan. Utána egy fiatal, pirosarcu gimnázista jön sötét nagy szemével élénken mutatva a leány formás alakját. Ismerkedés. A leány előbb kacéran, tudatosan félrefordítja a fejét és haragos szemekkel lefelé tart a rétre. A fiu kitartóan megy mellette és szemtelen mosolygó arccal mond neki furcsa, kigondolt szavakat lángoló szerelméről. A leány felüti a fejét: kezd figyelni. A fiu tovább beszél és néhány perc múlva azon veszik magukat észre, hogy újból a sétauton vannak. A leány most már rokonszenvező, félénk pillantásokat vet a diákra: már szorosan egymáshoz simulva mennek. A fiu most mondott valamit, nagyon érdekes, nagyon fontos lehetett, mert utána kíváncsian várta a leány feleletét. A leány egy pillanatig még megtartja hidegségét, tartózkodását, de mindjárt utána jóízűen, hamisan felnevet:

— Hát maga nem vette észre, hogy mióta figyelem magát, hogy már régen, nagyon régen tetszik nekem.

Most már azt hittem, felesleges tovább figyelnem öket, most már ugy sem mondhatnak újat. A melékuttra törték le, itt nagy halmazzban fekszenek még az őszi, elfakult, szétmállott falevelek. Ahogy lépegetek rajtuk, diadalmasan, vidáman zörögnek: Tavasz van...

„Ha elhagysz megölöm magam!”

(Részletek a bécsi filmszínész nő tragédiájáról.)

Bécsi tudósítás alapján néhány nappal ezelőtt megirtuk, hogy Twardowska orosz grófnő az Imperial szálloda étteremben öngyilkos lett. A szenzációs eset újabb részletei érdekesen számolnak be a tragédiáról:

Egy lengyel ur egy barátja és egy fiatal hölgy, akik sem a hotelben, sem az étteremben nem ismertek, bejött a restaurantba és egy kis asztalnál foglalt helyet. Miközben ebédeltek, láthatólag izgatott hangon beszélgettek. Két óra tájban hirtelen lövés dördült el. A zsufolt étteremben óriási izgalom kerekedett. A fiatal hölgy lezuhant a székről és a jobb halántékából ömlött a vér. Két asztaltársa rémülten felugrott és az eszméletlen nőt Twardowska orosz grófnőt megkísérelték felemelni. Egy melléktérembe vitték. Közben előkerült két orvos, nemsokára azután megérkeztek a mentők, akik bekötözték és az Allgemeine Krankenhausba akarták szállítani, de utközben belehalt sebébe. Okmányokat nem találtak nála, táskájában csupán 700 korona és néhány ékszer volt. A grófnő kísérője szerint életuntagságból követte el tettét. A grófnőnek nagy vagyona volt Oroszországban, de a háború és a bolsevizmus tönkretette és hazájából el kellett menekülnie. Az utóbbi időben Bécsben rosszul ment a sora, vagyona mindössze 150.000 koronára sorvadt és a fenyegető nyomorból kényszerítől szerencsét próbált a film színésznői pályán is. A hotelben lakó lengyelrel csak pár héttel ezelőtt ismerkedett meg. A lengyel azt állítja, hogy semmi incidens nem előzte meg az öngyilkosságot, de egy közelben ülő vendég szerint a nő ezt mondta:

— Ha tovább gyötörsz a féltékenységeddel, megölöm magam!

Más oldalról azt mondják, hogy a grófnő Varsóból származik, apja most is ott él. Asszony volt, de válófélben volt az urától. Tényleg filmszínész nő volt és egészen szépen keresett. Nem volt életunt, sőt messzemenő terveket szőtt Paola Negri berlini filmszínésznővel együtt. Levelezésüket megtalálták a lakásában és megállapították, hogy egy készülő filmdarabhoz már meg is rendelte a ruhákat. A rendőri vizsgálat több újabb momentumot derített fel. Az asszony egyik kísérője Silberstein attachénak mutatta be magát, a másik férfi Perohosky lengyel hegedűművész, akinek már egy megelőző napon el kellett volna utaznia Bécsből, de eltolta az utazását egy bucsuvacsora kedvéért. A katasztrófa napján az attaché a grófnővel a terem egyik baloldali páholyában foglalt helyet. A szomszéd asztalnál egy olasz társaság ült. A hegedűművész csak fél óra múlva érkezett meg és az attaché és a grófnő között helyezkedett el. Az attaché tehát szembeült a grófnővel és így teljességgel megmagyarázhatatlan, hogy az asszony miképpen vette ki a revolvert a férfi zsebéből. Egyik-másik fiutanká szerint az asszony az öngyilkosság előtt azt mondta az attachénak:

— Ha elhagysz, megölöm magamat!

Ekkor a fiatalember tréfátnyújtotta neki az asztalra a revolverét és ezt mondta:

— Tessék!

Az attaché tagad, tá együtt még mindig a rendőrtartják őrizetben

A becsületsértő völegény.

Pikánsan érdekes ügyben kellett volna döntést hoznia az aradi királyi járásbírósnak. Egy aradi urileányt néhány hónappal ezelőtt eljegyzett egy Cluji (Kolozsvári) ügyvéd. Az ügyvéd azonban rövid idő múltán megunta a völegénységet és visszaküldte a jegygyűrűt menyasszonyának. Egy időben levelet írt a leány szüleinek és elhatározását azzal indokolta, hogy gyógyíthatatlan beteg sége kényszeríti arra, hogy így cselekedjék. A leány és szülei lassanként belenyugodtak a változhatatlanba. Nemrég azt a hírt kapták, hogy az ügyvéd eljegyzte magát egy dúsgazdag dettai leánnyal. A volt menyasszony, a mikor meghallotta ezt, valósággal buskomor lett és több ízben öngyilkos akart lenni. Legutóbb nagymennyiségű aspirint vett be. A cluji (kolozsvári) ügyvéd a napokban Aradon volt és itt egy a volt menyasszonyához közelálló társaságban különböző diffamáló jelzőkkel illetve volt menyasszonyát, akinek édesapja tudomást szerezve a dologról, a járásbírósgon becsületsértésért és rágalmazásért beperelte az ügyvédet. A

bírósg ma délelőtt meg tárgyalásán nem hozott mert a megidézett tanúk között nem jelentek meg. A lást elnapolták.

Mozl.

* Az Uránia színház szorrendkívül érdekes 5 felvonásos filmet mutatott be, mely indul meg egy sorsjegy-nyerő Meseszövést zseniális trükkpáns fordulatok teszik érdekessé még vasárnap és hétfőn tartják Uránia színház.

* Milliók a kofferben III. Szombaton tartotta az ház a Milliók a kofferben amerikai filmdráma harmadik premierjét melyet, akár fejezetet, a közönség legdeklódése kísért. Zsúfolás előtt került vetítésre a szerikai film újabb fejezete, a dráma meseszövése idegizgulatot vesz. Harley, a kország feje tudvalevőleg Jessyba esik. A kalandorvezér szerencsés véletlen folytán nyeri szabadságát, amit az nem sokáig élvezhet mert ilyen menekül üldözői elől, s ségbe zuhan és Harley szörvezér halála azonban nem a banda tagjait attól, hogy a jukért tovább küzdenek. A tését más veszi át és most redettebben folyik a harc a

és a meggyilkolt tudós unokabuga készült. A harmadik rész kiállítására ép oly pazar művészettel készült, mint az előbbi két fejezet, amelyek a legkényesebb emberek tetszését is kiérdemelték. A harmadik rész még vasárnap és hétfőn marad műsoron.

Az aninai bányakatasztrófa.

Lugoj (Lugos). Az itteni ügyész ség az aninai bányaszerencsétlenség ügyében vádiratot nyújtott be. Ismeretes, hogy a múlt év június hó első napjaiban felrobbant az aninai bányaművek Róna (Hungária) tárnájában elhelyezett nagy mennyiségű dinamit. Kilencven bányász meghalt, negyven súlyosan megsebesült. Vizsgálat indult meg, melynek eredményeképpen a lugosi ügyész ség az itteni főügyész ség jóváhagyásával vádiratot adott be Hendrick Antal aninai bányagazgató, Bieber Kálmán a Róna tárna üzemvezetője és Nytró Albert bányamérnök ellen. A vádirat gondatlanságból okozott emberöléssel vádolja a fentnevezett. Ügyészi vélemény szerint a dinamit kezelése körül sok történetek és szerencsétlenségek kik szabadlábontat adtak.

Közgazdaság.

A valutapiac.

Arad, április 9. Az irányzat még mindig lanya. A dollárkuzusa 66 lej, a márkáé 118 bani, a magyar koronáé 25 és egynegyed bani. Budapest, április 8. Az értéktözsde üzletelen volt, ellenben a valutapiac kissé megszilárdult. — Tőzsdenyitás: Napoleon arany 965—985, dollár 285—281, márká 480—471, osztrák korona 45, leu 413—415, szokol 404—397, lengyel márká 37. — Tőzsdézárás: Napoleon arany 985, angol font 1180, dollár 290, francia frank 2250 márká 475, lira 1300, osztrák korona 46, leu 430, szokol 405, dinár 770. Zürich, április 8. Tőzsdenyitás. Berlin 932, Newyork 577, Milano —, Prága 785, Budapest 210, Zágráb 407.5, Bucuresti 842.5, Varsó 70, Bécs 150, osztrák lebélyegzett korona 97. — Tőzsdézárás: Berlin 932.5, Newyork 577, Budapest 202, Prága 390, Zágráb 405, Bucuresti 840, Varsó 70, Milano 2880, Bécs 147.5, osztrák lebélyegzett korona 97.

Ingatlanok.

Adta a Gáj—
18

nlszter elrendelte, hogy április 15-én kezdék meg a volt Magyarország összes értékpapirjainak lebélyegzését. A rendeletet már közzölték a cluji (kolozsvárt) pénzügyi reszszórtal. A lebélyegzés után az értékpapirokat összegyűjtik és Párisba küldik, ahol egy bizottság fog itélni a kiizetés módjára és a fizetendő valutára vonatkozólag.

A Banca Nationala pénzkészlete. *Lucuresti.* A Banca Nationala igazgatóságának közlése szerint a jegybank ércfedezete 1921. január 22-én három milliárd 253 millió 222 ezer 111 lei volt az elmúlt év január 24-én megállapított egy milliárd 861 millió 215 ezer 399 lei ércfedezettel szemben. 1921. január 27-ig 9 milliárd 533 millió 890 ezer és 260 lei papirpénz volt forgalomban az elmúlt év 4 milliárd 349 millió 559 ezer 970 leivel szemben.

A vagonkiutaló bizottságokat megszüntetik. Bucurestiben április 18-án vasúti kongresszus lesz. Ezen a kongresszuson foglalkozni fognak a vagonkiutaló bizottságok ügyével. Valószínű, hogy ezeket a bizottságokat megszüntetik és a szállítás ismét oly szabad lesz, mint volt a békében.

Öt milliárd magyar korona bécsi spekulánsok kezén. Bécs. A spekuláció hetekkel ezelőtt rávetette magát a magyar koronára és most minden bécsi érnek és fiakkeresnek magyar valutát. A pénz a legnagyobb részben a bécsi piac magyar valutával van részint készpénz, részint bevásárolt budapesti kifizetés.

szekszentőzer
ROLY JÓZSEF

YILTÉR.

et-ahát közzöltékert nem val
alunk leelőszegot.

* el Plul" Arad. Fabrica de
metal si intreprindere de
Plata Avram Iancu (Sza-
22. Színház-épület.

attal, de Isten akaratában
ugvással tudatjuk, hogy
nygatyánk

meti Daniel Kálmán.

nyugalm. körgyámja

Im hó 9-én délután I
y életének 87-ik év-
senvedés után az Urban
pnt.
Hunk földi maradvá-
i április hó 11-én, déli
fogjuk a Strada Horia
2. számú gyászház-
góm. katolikus anya-
személyt szertől tör-
de után, a helybeli telek-
és családi sirkerében az
anak átadni.
elő szent-párisi áldozat a
Füvészt fővárosi ápril-
először 10 órákor a fog-
Mincorta-tyák szentgy-
gész Urának bemutatni.

estivünkben mindég élni
fog!

10531
április hó 9
Daniel Endre, Dániel
Ilona, Jakabfy Andor,
Mél Gábris, Daniel Ka-
Péter, Jakabfy Andor,
taóccsai és huai.

Gáspár Henrik, Árpád, Franciska és Ida, úgy a maguk mint a rokonok nevében fájdalomtól megtört szívvel tudatják hogy szeretett testvér és rokon
özv. dr. Lengyel Jánosné
szül. Gáspár Anna
folyó hó 9-én jobbletre szenderült.
Temetése folyó hó 10-én vasárnap d. u. 6 órákor a Bulevardul Regele Ferdinand I. (Boros Béni-tér) 24. sz. gyászház-ól fog végbemenni. 104-2

**ROLETTA ÉS MATRACVÁSZNAK
REDÖNYPONYVÁK,
KENDERTÖMLÖK,
EMBALLAGE-VÁSZNAK**
legelőszbb napi áron kapvatók
Schönberger és Grünstein
cégnél, Arad, Bulev. Regele Ferdinand I. (Jozsef főherceg-ut) 11. 1514

Eladó H. P. Magyar állami teljesen kijavított cseplőgarantúra:
Nagy Mihály, 10722
gépjavitó műhely **Koro Jenő.**

Toronya községben
110 kishold föld, tanyai épületekkel, lakása, őszi vetéssel együtt
azonnali átvételre eladó. 10439

Értekez- **HALMAI** forgalmi hetni: Irodájában
Arad, Str. Eminescu (Deák F.-u.) 5.

Mielőtt butorait beszerezné,
okvetlen keresse fel 146
BARICZ MATÉ
uj butorraktarát
Str. Metianu (Forray-utcában.)

Festékáru
legelőszbban beszerezhető nagyban es kicsinyben

Iritz festéküzletében
FÖLDES-gyegytar mellett. 10749

J. GARTNER
női szabóság
parisi mintara. 1146
Bulv. Reg. Maria (Anorassy-ter) 21. sz.

Eladó ingatlanok és fizetek
Str. Bratiann (Weitzer János), Str. Romanului (Zrnny), Str. George Barriu (Rakocsi), Strada Constantinului (Batthyány), Str. Eminescu (Deák Ferenc), Str. Cloșca (Szent László), Str. Gózdú (Szent István), Str. Dr. Romul Velicu (Lipó), Str. Anton Mocioni (Orczy), Str. Thököly Imre, Strada Grigorie Elekádráscu (Bercsenyi Miklós), Str. E. Ghiba Biru (Varjassy József), Str. Calea Andrei Ságone (Varjassy Lajos), Str. Gózdú (Wessotényi), Str. Vincenia Babea (Kis Ernő), Str. Miron Costin (Gróf Leiningen), Str. Mihai Cogălniceanu (Mikes Kelemen), Telek főutvonalon gyárnak alkalmas Purgly Laosné-utczában, Str. Episcopul R. Giorogaru (Vécsey), Str. Marasesti (Koguth-utczában. Hazak eltolgatható 3-4 szobas lakásokkal is Hazak eltolgatható, elfoglalható lakásokkal is Hazak eltolgatható lakással 40,000 Lei készpénzzel átvethető. Komoly ve-
vőknek levi
lágosítás ad
Heesz Albert
Ingatlanforgalmi Irodája Str. Eminescu (Deák Ferenc u.) 2. T. telefon 813. 10693

Varrógépek, kerekperek és gramaphonok, javítását, valamint villany szereléseket szakszertű-
Schwarz műszerész,
en végez: Strada Brankovici (Lázár-utca) 3. 10752

Elsőrendű
két varrónót állandó munkára keresek
Ilyés István,
Strada Eminescu (Deák F.-u.) 6. 10752

Friss szállitmány
érkezett.
Közvetlen behozatál folytán a legelő-nyöszbb beszerzési forrás.
**IRÓGÉPEK,
IRÓGÉPSZALAGOK,
IRÓGÉPPAPIROK**
nagy választékban.
SOKSZOROSÍTÓ GÉPEK
és póta-yagok az összes rend-
szerű gépekhez, Roneo Rotary,
Mimeograf oparoztat, Schapi-
rograf (eredeti tekercsek).
NATIONAL CASSAK-hoz
block tekercsek.
**SZAKSZERŰ JAVÍTÓ-
MŰHELY**
eredeti pótalkatrészek az összes
rendszerű író, számoló, soksz.
és egyéb iroda gépekhez.
Schmotzer & Szegő
Luther-utca 1. 10751
TELEFON: 111. szám.

Két hidralikus olajprés,
egy 28 HP. villany és egy 10 HP. benzín-
motor, egy 36-os malomjárat és egyéb
hengerek és orlókkel felszerelt malom-
jótorgalmu helyen egészben vagy részle-
tekben más vállalkozás miatt azonnali
eladó. Bővebbet: **WALLINGER**
adástvételt közvetítő irodájában, Aradon
(Földes gyógyszerár kapujával szemben)

Vegye ön is tudomásul,
hogy a Batthyányi- és Weitzer-utca sar-
kán levő csinosan berendezett Kádár-léle-
vendéglőben

április hó 15-étől kezdve havi abrona-
ert csak 350 Leit kell fizetni melében
az adék is beleértendő. Allandóan izle-
tes hideg és meleg ételek, tisztán kezelt
italok, irissen csapolt salen sör kapni 20
pontos kiszolgálás mellett. 10752

MALTRY
parisi női szabó 1515
Strada 29. Decembrie
Hasszinger-u. 3a. szám.

TÜZIFÁT
mindenkinél ol-
esőszbban szállit:
SZIMANYI TESTVÉREK
tátelepe Calea Radnei (Rad-
nai-ut) 27-31, a Dozsa ko-
nyerggyártal szemben.
Egy öl száraz 350 Lei
bükphasab tűzifa
Házhozszállitás ölenként
10-20 Leig. Fűrészelés a
legelőszbban eszközöltetik.
**Waggentételekben a leg-
előszbb arajánlatok!**
Fenyő és tölgydeszkaanya-
gok a legelőszbb és leg-
jobb minőségben legelő-
nyöszbb árban kaphatók.
Telefon: 122. szám.

Figyelem! Figyelem! VASUTASOK!

Wurzel-féle vasuti sapka legjobb minőségben kap- : ható 115 Leiert : 1466

Fedor és Halásznál a „Fehér Kereszt” szálló épületében

Szobafestő és mázó munkát Portálfestést és homlokzat mezeletést a legújányosabb áron vállalkoz. MANDL SANDOR szobafestő és mázó Bulv. Reg. Ferd. (Boros Béni-tér) 15. Dengl-ház, papír-tízlet. Telefon 851. 1484

Biztos egisztenciát

nyújtó vállalat eladó havi 20.000 Lei tiszta haszonnal, 400.000 Lei készpénzert, osakis komoly reilektánsokkal tárgyalok, ügyadók kizárva. „Kivándorlás” jelégre Klein hírszpirodásba. 10482

JEANETTA MOHR vizsg. fogtechnikus Arad, Luther-tér 1. Fog 10611

Csedás szép lesz a hafa, feltűnően megnő, nem korpásodik, ha „Lady-hajszeszt” használ.

Egy tveg ára 20 és 30 Lei. Szepítő, májfolt pár nap alatt eltűnik, arca hamvas, hófehér lesz egy tégely „Lady szepítő-erém” használata után. — Egy tégely 15 Lei.

Kapható kizárólag: CSÁSZÁR gyógyszerésznél, a „Manta” gyógytár bérletjénél Piata Catedral (Tokoly-tér sarkán). Az arad-megyei közpörház szállítja. 10734

Reggel 4 óráig van nyitva

naponta a Városi Sörcsarnok (Szinház-épület) Hideg- és meleg ételek, valamint kitűnő italok állanak a közönség rendelkezésére. Elsőrendű cigányzene! 1518

Legújabb bécsi ujdonságok!

Női kalap modellek, női szalma kalap formák, gyermek kalapok, szal- 10698 : ma bortnik. :—:

WEISZ RÓZA

Sirada Eminescu (Deák F.-u.) 2. sz. alatt.

„COLOMBO” logo and text: „Köznyelvi és nyelvészeti tudományok”

FIX FIZETÉSSEL és magas jutallékkal Élet és Járadék Bizt. Intézet ügynököket felvesz. Jelentkezni lehet bármily napon irodánkban VAJDA IZSÓ vezetőnkénél Str. Matei Corvin (Hunyadi-utca) 1. Ugyanitt egy jó irással bíró férfi, vagy nő munkaerő hivatalnoki minőségben felvétetik. Könyvelésben jártas előnyben részesül. 10751

Tégla Cserép

göppel gyártott hód farku és hornyolt, göppel gyártott, kitűnő minőségben, minden vasuti állomásra szállítható: POLLÁK SÁNDOR géztéglagyára ARAD, Str. Andrei Marosanu (Nader-utca) 14. 1884

Sirdiszítést

szidőtemetében olvállal: JÁNOSI Virágálat: Bohus-paletta. Kertészlet: Str. Barbu Delavrancea (Lahner Gy.-u. 8. 1896

Csedás hatásu arcszépítő és finomító a Földes-féle

MARGIT-CREME Szirtalan, ártalmatlan, rögtön szepít. Szepítő, májfoltok, bőrtakák, ráncok, redők, minden bőrbaj párnapi használat után megszűnnek. Az arc rozadsá tude hamvas lesz. 10841 Dr. Földes és Hehs Aradon.

CASSA DE PASTRARE CIVILA DIN ARAD SOCIETATE ANONIMA — ARADI POLGARI TAKAREKPENZTAR RESZVENYTARSASAG.

Bilant la 31 decembrie 1920. — Merleg-számia 1920. december 31-én.

Table with 4 columns: L, b, L, b. Rows include Cassa - Pénztár, Capital elocate la alte institute de credit, Cambii - Váltók, Imprumuturi, Fond de rezerva, etc.

Arad, la 5 Aprilie 1921. — Arad, 1921. aprilis 5-én. Weissenburger Nándor, s. k. director general. — vezérigazgató. Steins Zeigmond, s. k. director executiv. — ügyvezető igazgató. Rákai Miksa, s. k. secretar-primcontabil. — titkár, főkönyvvizsgáló.

Directiunea: — A igazgatóóság: Dr. Keresztes, s. k. presedinte. — elnök. Sohil, s. k. vicepresedinte. — elnökhelyettes. Angelo, s. k. Buttlinger, s. k. Darányi, s. k. Gantner, s. k. Dr. Hehlé, s. k. Dr. Isakova, s. k. Löbl, s. k. Martens, s. k. Natlland, s. k. Roth, s. k. Soldner, s. k. Schorer, s. k. Seathmury, s. k. Vasarasi, s. k. Wiazler, s. k. Wittmann, s. k.

Bilantul prezent l-am confrontat cu registrele principale si secundare si l-am aflat in ordine. Jelen mérleg-számia t a fő- és mellékkönyvekkel összehasonlítottuk és azt helyesnek és teljesen rendben levőnek találtuk. Arad, la 6. Aprilie 1921. — Arad, 1921. aprilis 6.

Comitetul de Supraveghere: — A felügyelő-bizottság: Reinhart Gyula, s. k. presidente. — elnök. Hoffmann Antal, s. k. Koszka Emil, s. k. Szántó Gyula, s. k. Well József, s. k. Raportul comitetului de supraveghere. — A felügyelő-bizottság jelentése.

Onorata Adunare Generala! Mersul afacerilor institutului nostru n anul expirat 1920. l-am urmăit cu atentie vie conform datorintei noastre imp sa prin lege si am examinat diferitele ramuri de agenda si in consecventa avem noarea a raporta on Adunare Generale ca mersul afacerilor in toata ramurile a fost in conglasuire cu legea comerciala si cu statutele, starea valorilor am aflat-o intru toate in ordine si in consonanta cu registrele institutului. Am participat la inventarizarea valo ilor si documentelor institutului, am examinat bilantul pe anul 1920. si ne-am convins ca construirea aceluia institutului s'a efectuat conform legilor comerciale si statutelor. in urmare propunem aprobarea bilantului. Am examinat propunerea directiunii cu privire la impartirea venitului de 925.279 L. 57 b. si deoarece am aflat-o de corecta si in consonanta cu interesul institutului, o recomandam si o recomandam spre primire si on. Adunari Generale. Arad la 6. aprilie 1921. COMITETUL DE SUPRAVEGHERE.

Tisztelt Közgyűlés! Intézetünk ügymenetét a lejolyt 1920. évben törvényszabta kötelezettségünknek megfelelően állandóan éber figyelemmel kísértük. az intézet pénzügyi-állásában és annak különböző kezelési ágazataiban rendes vizsgálatokat tartottunk és ezen eljárásunk eredményeként van szerencsénk a t. Közgyűlésnek jelenteni, hogy az intézet ügyvezetését és kezelését annak minden ágában a kereskedelmi törvényekkel és alapszabályokkal megegyezően az értékállományt pedig az intézeti könyvekkel egyezően és mindenben rendben levőnek találtuk. Résztvettünk az intézet értékeinek és okmányainak leltározásában, megvizsgáltuk az 1920. évre felállított mérleget és meggyőződünk, hogy annak helyességét az intézet a kereskedelmi törvények ek és alapszabályoknak megfelelően eszközölte s ebből kifolyólag a mérleg jóváhagyását javasoljuk. Megvizsgáltuk az igazgatóságának a kimutatott 925.279 L. 57 b. tiszta jövedelem felosztására vonatkozó javaslatát és azt helyesnek és az intézet érdekeit megegyezően találtván ahhoz hozzájárulunk s annak elfogadását a t. Közgyűlésnek ajánljuk. Arad 1921. aprilis hó 6-án. A FELÜGYELŐ-BIZOTTSÁG.

Zománcozott edények öntött vasból és lemezből, valamint konyhafelszerelési cikkek legutányosabb árban kicsinyben és nagyban Nagy Adolfaál Arad, Bul. Regale Ferdinand (József főhg-ut) 8